

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

Державне управління: удосконалення та розвиток № 4, 2017

УДК 351.821+339

Р. П. Сивий,

аспірант, Національна академія державного управління при Президентові України

ДЕФІНІЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

R. P. Syvyyi,

Post-graduate student, National Academy for Public Administration under the President of Ukraine

DEFINITION OF PUBLIC SERVICE IN THE COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Новітні процеси трансформації системи державної служби України в умовах Європейської інтеграції зумовлюють необхідність консолідації поняття «Державна служба» з категоріально-понятійним апаратом країн Європейського Союзу. Системний характер досліджуваних проблем стимулює розробку нової методології інституціоналізації державної служби в процесі її реформування, який безпосередньо пов'язує цей процес з процесом демократизації державної системи.

*На сьогодні Європейським Союзом напрацьовано великий досвід реформування та вдосконалення державного управління та державної служби, хоча сфера державного управління не підпадає під регулювання *acquis communautaire*. Серед найважливіших напрацювань: визначення європейських принципів державного управління та принципів європейського адміністративного права; введення та визначення поняття «європейський адміністративний простір».*

Уряд України розуміє важливість впровадження кращого досвіду ЄС в області державного управління, зокрема увага звертається на європейські стандарти якості державного управління, сучасні технології електронного врядування, розподіл функцій в системі державного управління, якість державної служби тощо. Реформа державної служби – це складова реформи державного управління і вона має реалізовуватись в Україні на основі права, професіоналізму, деполітизованості та рівних можливостей/ Відповідно, у статті систематизовано поняття «Державна служба»; запропоновано консолідоване поняття «Державна служба» на основі компаративного аналізу Європейського та Українського інституційного середовища.

Modern processes of transformation of the civil service of Ukraine in conditions of European integration necessitate the consolidation of the concept of “civil service” with categorial and conceptual apparatus of the EU Member States. System character of the studied problems stimulates the development of new methodology of institutionalization of civil service in the process of its reforming that directly connects this process with the process of democratization of the government system.

*Today the European Union gained a great experience of reforming and improving public administration and civil service, although the area of public administration does not fall under the regulation of the *acquis communautaire*. Among the most important developments: defining*

of the European principles of public administration and the principles of the European administrative law; introduction and definition of the concept "European administrative space".

The Government of Ukraine understands the importance of implementing the best European practices in public administration; in particular attention is drawn to European standards of public administration, modern technologies of e-governance, separation of functions in public administration, civil service quality and so on. Civil service reform is a part of the public administration reform and it should be implemented in Ukraine on the basis of law, professionalism, depoliticization and equal opportunities.

Accordingly, the concept of "civil service" was systematized as well as consolidated concept of "civil service" based on comparative analysis of European and Ukrainian institutional environment was proposed in the article.

Ключові слова: державна, служба, країни, Європейський, Союз, консолідація, компаративний аналіз, інституційна середа.

Key words: civil, service, countries, European, Union, consolidation, comparative analysis, institutional environment.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями.

Європейська інтеграція України має як історичні, так і економічні передумови. З розвитком незалежності України розуміння необхідності тісної взаємодії з Європою стає ще очевиднішим. Так як інтеграція на будь-якому рівні неможлива без ефективного механізму її впровадження, державне управління це перше, на що потрібно звернути увагу при визначенні пріоритетних сфер розвитку держави. Тут важливо не тільки вдосконалювати національну систему державного управління, але й ретельно проаналізувати та врахувати особливості державного управління країн ЄС, так як їх досвід може окреслити стратегію і для України, особливо якщо брати до уваги досвід країн-сусідів України, які пройшли процедуру вступу до ЄС. Уряд України розуміє важливість впровадження кращого досвіду ЄС в області державного управління, зокрема увага звертається на європейські стандарти якості державного управління, сучасні технології електронного врядування, розподіл функцій в системі державного управління, якість державної служби тощо.

Реформа державної служби – це складова реформи державного управління і вона має реалізовуватись в Україні на основі права, професіоналізму, деполітизованості та рівних можливостей. Для України складові цієї реформи включають: розроблення та впровадження нового законодавства про державну службу; розвиток та модернізацію системи професійного навчання державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад; реалізацію Стратегії державної кадрової політики на 2012-2020 роки; та адаптацію державної служби України до стандартів Європейського Союзу і впровадження європейських інструментів інституційної розбудови (Twinning, TAIEX, SIGMA, CIB тощо) [7-8].

Інститут державної служби виник історично для реалізації численних функцій держави, управління громадськими справами і зазнав істотних змін в процесі свого розвитку, вдосконалення. У цивілізованій державі він стоїть на сторожі інтересів особистості, права і свободи якої є вищою цінністю, а їх призначення, дотримання і захист – обов'язок будь якого уряду. В новітній час системи державної служби характеризуються прогресивними перетвореннями, які можна спостерігати практично у всіх сферах і галузях суспільного життя, складовою частиною яких слід розглядати масштабні трансформації її апарату здійснюваних в рамках адміністративної реформи.

Однією з найважливіших прикмет сучасної епохи є орієнтація державного управління на соціально-економічну-ефективність і демократичну взаємодію з суспільством. Тому не випадково, що виняткову актуальність має проблема адміністративного реформування, що стала пріоритетною для багатьох країн, включаючи нашу країну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Останні публікації з зазначеної проблематики, представлені такими науковцями як С.Кухман [8], І.Греков [1], О.Петришин [4], А.Крістенсен [7].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Теза про реформу «Державної служби» на Євроінтеграційних засадах, як важливої умови економічного зростання і соціального розвитку, включалася практично в усі президентські послання. Разом з цим, системний характер досліджуваних проблем і невдалий досвід перших кроків щодо Європейської інтеграції стимулює розробку нової методології інституціоналізації державної служби в процесі її реформування, який безпосередньо пов'язує цей процес з процесом демократизації державної системи.

Причому теоретичний метод більшого за обсягом охоплення факторів системного визначення інституту державної служби повинен мати практичну інтерпретацію, виражену в підходах до реформування апаратів органів державної влади, чого в даний час явно не вистачає. В таких умовах новітні процеси трансформації системи державної служби України в умовах Європейської інтеграції зумовлюють необхідність консолідації поняття «Державна служба» з категоріально-понятійним апаратом країн Європейського Союзу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування консолідованого поняття «Державна служба» на основі компаративного аналізу Європейського та Українського інституційного середовища зазначеної проблематики.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Згідно Закону України «Про державну службу» [2] Державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, зокрема щодо: 1) аналізу державної політики на загальнодержавному,

галузевому і регіональному рівнях та підготовки пропозицій стосовно її формування, у тому числі розроблення та проведення експертизи проектів програм, концепцій, стратегій, проектів законів та інших нормативно-правових актів, проектів міжнародних договорів; 2) забезпечення реалізації державної політики, виконання загальнодержавних, галузевих і регіональних програм, виконання законів та інших нормативно-правових актів; 3) забезпечення надання доступних і якісних адміністративних послуг; 4) здійснення державного нагляду та контролю за дотриманням законодавства; 5) управління державними фінансовими ресурсами, майном та контролю за їх використанням; 6) управління персоналом державних органів; 7) реалізації інших повноважень державного органу, визначених законодавством [2].

Правовий режим державної служби в контексті питань дефініції визначає *О.Петришин* [4]. Загалом автор відмічає «Державна служба – це цілісна система регулятивного впливу, що характеризується специфічними прийомами регулювання: виникненням та формуванням змісту прав і обов'язків, їх здійсненням, особливостями санкцій, способів їх реалізації, а також наявністю єдиних принципів, загальних положень, що поширюються на дану сукупність норм. Наявність специфічного правового режиму означає вплив на суб'єктів державно-службових відносин комплексу регулятивних, охоронних та процедурно-процесуальних засобів, характерних саме для правового регулювання даної групи суспільних відносин. Однак управлінський підхід до дослідження права, зорієнтований на його інструментальну цінність, не повинен затіняти більш фундаментальні пласти його впливу на організацію державно-владних відносин, які відображають його характеристики як норми соціальної свободи, рівності та справедливості, пов'язаної із забезпеченням та захистом прав людини і громадянина [4].

Автор підкреслює, що особливості дефініції поняття державної служби засновані на адміністративному в широкому розумінні (імперативному) методі регулювання і відображаються в наявності специфічних правил, регулюючих вступ на службу, в тому числі встановлюючих процедури конкурсного набору; проходження служби та службову кар'єру; звільнення зі служби; реалізацію службових повноважень, соціальні та правові гарантії державного службовця, основною серед яких є забезпечення зайнятості та соціального захисту; підстави та порядок притягнення до відповідальності. Центральним структурним елементом державної служби слід вважати правовий статус державного службовця з відповідними вимогами службової лояльності, заборонами займатися підприємництвом та активною політичною діяльністю [4].

Інший підхід до дефініції державної служби через історичні та правові аспекти зазначеної проблематики зазначає *О.Скакун* [6]. Загалом автор підкреслює «загальним методом держави, як і всіх суспільних наук, є метод філософської діалектики (матеріалістичної та ідеалістичної). Він полягає у підході до вивчення держави і права, який ґрунтується на загальних закономірних зв'язках розвитку буття і свідомості.

Наприклад, метод філософської діалектики припускає розгляд права як явища, котре: 1) визначається природою людини і умовами життя суспільства; 2) пов'язано з іншими соціальними явищами, пронизує сферу суспільних відносин – економічних, політичних, духовних та ін.; 3) перебуває у постійному розвитку, якісному відновленні (рабовласницьке, феодалне, буржуазне, неокapіталістичне право)» [6].

В свою чергу автор також наголошує, що загальний метод філософської діалектики розкривається через: 1) логічний метод сходження від простого до складного, від абстрактного до конкретного. Це метод діалектичної логіки – логіки теоретичного відтворення генези предмета. Відповідно до цього методу пізнання здійснюється в два етапи. На першому етапі пізнання об'єкта сприймається як деяке неподільне ціле. На другому, за допомогою аналізу, об'єкт пізнається конкретними частинами. Абстрактне розуміється як однібічність знання, а конкретне – як його повнота, змістовність. Таким чином, відбувається рух від менш змістовного знання до більш змістовного. Наприклад, теорія державної служби розпочинається з аналізу процесу розпаду первіснообщинного ладу і становлення державно-правових явищ. Потім вивчаються більш складні відносини, що лежать в основі держави і права, причому простіше явище розглядається раніше тому, що його легко зрозуміти, і воно історично передує складнішому явищу; 2) метод (принцип) єдності логічного та історичного.

Сутність історичного методу полягає у тому, що процес розвитку державно-правових явищ відтворюється в усій багатогранності, в усій повноті – із усіма випадковостями, що перекручують об'єктивну логіку розвитку; із усім позитивним, що накопичено історичним досвідом. При логічному дослідженні держави і права важливо відволіктися від усіх випадків, окремих фактів, особливостей, несуттєвого, тобто теоретично відтворити об'єкт у сутнісних, закономірних зв'язках, уявити необхідне – загальне і особливе – у процесі розвитку того чи іншого явища.

Метод єдності історичного і логічного в теорії державної служби служить методологічною основою дослідження як закономірностей виникнення і розвитку державної служби, так і закономірностей держави і права, «що встановилися»; 3) системно-структурний метод, котрий припускає, що всі державно-правові явища розглядаються як елементи систем. державної служби, їх структурні підрозділи є відкритими системами, що складаються із систем нижчого порядку і належать до ширших систем. Так, первинна клітина права – його норма – є частиною цілісної системи права; система права – частиною правової системи держави. Норму права можна пізнати лише в тісному логічному зв'язку з іншими нормами; систему права – у зв'язку з елементами правової системи: законодавством, правосвідомістю, правовою культурою та ін.

Найчастіше системно-структурний метод дозволяє досягнути взаємодію держави і державної служби як комплексний процес з усіма його проявами, простежити зв'язки між причиною і наслідком у державно-інституційних явищах [6].

М.І.Іншин на відміну від існуючих підходів наголошує на тому, що сутність державної служби має соціальну обумовленість, адже вона переслідує суспільно-корисні цілі і завдання. Вирішуючи суспільні та державні завдання; державна служба виконує функції забезпечення, виконання та реалізації державної влади, котра має слугувати суспільству. Державна служба – невід'ємний елемент функціонування сучасного державно організованого суспільства. Автор визначає державну службу, як багатовимірне і багатоаспектне явище, яке треба розглядати у декількох вимірах: соціальному, політичному, організаційному, структурному, правовому, процесуальному, соціологічному, моральному. У соціальному плані інститут державної служби являє собою орган взаємодії суспільства і держави, державного апарата і громадянських

структур, державного службовця і громадянина чи людини. У цьому сенсі система державної служби забезпечує виконання функцій регулятора поведінки людей в різних соціальних відносинах, обумовлених потребами, інтересами, звичками, нахилами, інстинктами та іншими спонуканнями.

Саме на державну службу покладається вирішення завдань по забезпеченню соціальних гарантій, прав, свобод та законних інтересів громадян. Державне служіння суспільству повинно допомагати людині вирішувати її проблеми, сприяти задоволенню їх соціальних потреб. Отож, державна служба як соціальна категорія – це професійне здійснення за дорученням держави суспільно корисної діяльності особами, які займають посади в державних установах, організаціях, підприємствах. Звідси, об'єктивна природа державної служби України сьогодні обумовлена зміненою природою і призначенням нової демократичної, правової, соціальної держави. Головною сутнісною рисою сучасної державної служби повинен стати пріоритет прав та інтересів особи [3].

Однак слід підкреслити, що таке визначення дефініції державної служби маж досить фрагментарне пояснення, яке за своїми функціональними характеристиками може привести до колімацій з точки зору практичного використання та інтерпретації.

Слід відзначити, що в країнах Європейського союзу дефініція поняття «Державна служба» диференційована за країнами походження. Так наприклад в Великобританії державна служба визначається як постійна бюрократія або секретаріат співробітників, який підтримує уряд. держслужба становить невід'ємну частину британського уряду. Виконавчі рішення міністрів уряду реалізуються державної служби [1, 13, 15].

Державні службовці є співробітниками Британської Корони не підпорядковуються британському парламенту. Державні службовці також мають деякі традиційні і статутні обов'язки, які в деякій мірі захищають їх від використання в якості політичної переваги партії влади. Загалом використання, терміну «державний службовець» в Сполученому Королівстві не включає всіх працівників державного сектора. Таким чином, «Державна служба» не включає в себе міністрів (які є політично призначені), членів британських збройних сил, поліції, співробітників органів місцевого самоврядування. Також слід підкреслити, що «Держслужба» є політично нейтральним органом, з функцією неупередженої реалізації програми політики обраного уряду [12].

Німеччина також у своїх підходах до дефініції державна служба притримується британського підходу, але тут також є деякі відмінності [15]. Оскільки співвідношення між правилом і винятком визначається в основному законі, домени державні службовці та публічні службовці поділяються в загальних рисах, які залишають деякий простір для маневру в окремих випадках. Відповідно, функціональних розходжень між державними службовці та публічними службовцями можуть бути менш чітко позначені. Положення про публічних службовців є одночасно рівним по статусу з державними службовцями. Слід зазначити, що той факт, що обов'язки державних службовців, які лежать в основі їх особливих відносин лояльності поширюється тільки на функції центрального управління [12].

Однак інша частина, що називається у Німеччині «публічні службовці» мають дещо інший статус, що можна порівнювати з аутсорсингом. Таким чином з законодавством Німеччини «Державна служба» це здійснення виконання зобов'язань суверенної влади у відносинах обслуговування і лояльності, визначеного публічного права. В Німеччині «Державна служба» відіграє ключову роль в забезпеченні поточного і майбутнього існування держави через найкраще виконання найважливіших державних завдань. «Державна служба» покликана забезпечити виконання з цих завдань, зокрема, в процесі глобалізації та зростаючої Європейської інтеграції, тому політичні діячі відносяться до «Державної служби» [11].

Таким чином, генералізація дефініції «Державна служба» у визначеннях деяких Європейських країн та України представлено в таблиці 1.

Таблиця 1.

Генералізація дефініції «Державна служба» у визначеннях деяких Європейських країн та України

Країни	Визначення
Україна	Державна служба – це цілісна система регулятивного впливу, що характеризується специфічними прийомами регулювання: виникненням та формуванням змісту прав і обов'язків, їх здійсненням, особливостями санкцій, способів їх реалізації, а також наявністю єдиних принципів, загальних положень, що поширюються на дану сукупність норм.
Данія	Державна служба – це публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави,
Італія	Інструмент впровадження в життя завдань та цілей держави, що виходять із загальних завдань держслужби як частини механізму державного управління.
Великобританія	Постійна бюрократія або секретаріат співробітників, який підтримує уряд.
Німеччина	Здійснення виконання зобов'язань суверенної влади у відносинах обслуговування і лояльності, визначеного публічного права.
Швейцарія	сукупність підрозділів, що здійснюють діяльність щодо досягнення цілей, які поставлені в конституції та інших законодавчих нормах та законах місцевих органів влади

Як свідчить генералізація дефініції «Державна служба» у визначеннях деяких Європейських країн, також своїм розумінням поняття державна служба відрізняється від інших країн Європейського регіону Швейцарія. Так якщо акцентувати увагу на відмінностях у розумінні самого концепту державна служба, то тут слід відзначити, що Федеральне управління кадрів, в Федеральному департаменті фінансів несе відповідальність за управління особистою справою на

федеральному рівні, в тому числі координації особистих питань, підготовки, зміцнення людських ресурсів і т.д. Федеральний уряд працює близько 36000 співробітників. На момент написання статті, федеральний уряд знаходиться в процесі «нормалізації» становища державних службовців. Крім того, кантони і місцеві органи влади мають свої власні закони про державну службу, і це призвело до широкої різноманітності умов праці в державному секторі.

Досить важливим аспектом, що можна також винести від аналізу та узагальнення досвіду Швейцарії у визначенні поняття державна служба це віднесення працівників, що працюють на державній службі до контрактної форми роботи. Такий підхід легко дає змогу маневрувати щодо кількості та якості структури державних службовців та їх функціональної компетентності [14]. В нормативних документах, які регламентують державну службу в Швейцарії досить вдало окреслено такий принцип згідно з яким, технічна компетентність державних службовців повинна відповідати проблемам та викликам які формують зовнішнє середовище державного апарату.

На нашу думку риси сучасної державної служби повинні включати в себе наступне.

Каталітичність державної служби. Традиційні уряди використовують свої податкові гроші, в першу чергу, щоб створити бюрократію, що забезпечують надання послуг: державні школи, системи громадського транспорту, відділи суспільного добробуту. Опинившись між зростаючими вимогами обслуговування і падіння доходів, підприємницькі уряди все частіше виступають в якості мотиватора дії приватного сектора для вирішення проблем. Вони більше акцентують увагу на залуженні ресурсів, ніж освоєнні бюджету. Переходячи до підприємницького підходу визначення дефініції державної служби, уряди зменшують контроль над багатьма з послуг з бюрократії в суспільстві.

Такий підхід до визначення державної служби проявляється у залученні державних програм розширення прав і можливостей чиновників і фахівців, даючи поліції, лікарям, вчителям та соціальним працівникам розширені опції управління, в той час як персони, що мають статус державних службовців не мають не мають розширених компетенцій, перекладаючи значну кількість функцій державної служби на довіру і компетентність громадян і громад. Це створює залежність. Підприємницькі громадські організації мають змогу розширити можливості сімей і громад вирішувати свої власні проблеми. Так як на відміну від професійної бюрократії державної служби сім'ї і громади більш прихильні, більш турботливі, і більш творчі, ніж професійні послуги державної служби. Ще одним доказом доцільності такого підходу є те, що публічні послуги, що представлені в рамках каталітичного підходу, тобто в рамках публічних послуг, які надаються не державною службою, а громадськими інституціями коштують набагато дешевше.

Конкурентність державної служби. У традиційних урядах, монополія державної служби виявляється у детермінізмі. Так як правило державною передбачається, що кожен район повинен мати одну школу, кожне місто має мати одну поліцію, кожен регіон повинен мати одну організацію водіння своїх автобусів і експлуатації своїх приміських поїздів. Коли витрати повинні бути скорочені, уряди через консолідацію конфігурації державних служб намагаються заощадити бюджетні кошти. Проте, ми знаємо з сумного досвіду, що монополія в приватному секторі часто заохочує неефективність і пригнічує зміни. Це міцний парадокс ідеології, який уряди намагаються заламати у приватному секторі, але так завзято охоплюють державні монополії.

Результативність державної служби. Традиційні інституції державної служби зосереджені майже виключно на наданні відомостей. Вони фінансують школи, засновані на тому, скільки дітей навчаються, соціальний захист заснований на тому, скільки бідні люди мають прав, силові структури працюють на оцінках кількісної необхідності для боротьби зі злочинністю. Вони звертають мало уваги на результативність. Не має значення, як навчаються в одній школі в порівнянні з іншою, скільки не захищені версти населення отримують від соціальної допомоги в стабільні робочі місця, скільки рівень злочинності падає або наскільки безпечна громадськість відчуває себе. Насправді, школи, відділи соціального забезпечення, а також департаменти поліції, як правило, отримують більше грошей, коли вони зазнають невдачі: коли підвищуються негативні тенденції, інституції державної служби у сфері соціального забезпечення набухають, або підвищується рівень злочинності.

Цільова орієнтованість державної служби. Коли це практично можливо, кращий спосіб прив'язати витрати до результатів є надання ресурсів безпосередньо клієнтам передбачуваних одержувачів послуг в питанні і дозволити їм вибрати надавача послуги, ґрунтуючись на інформації про якість і ціну. Це змушує державну службу (постачальників навчальних робочих місць, дитячі центри), конкурувати, щоб запропонувати кращу пропозицію для клієнтів. Він також надає клієнтам вибір послуг. Вкладаючи ресурси безпосередньо в руки клієнтів такі як гранти, допомогу студентам коледжу тощо. Таким чином, в контексті запропонованих принципів побудови поняття державної служби на нашу думку державна служба – орган державних службовців, якому доручено управління країною, на засадах політики існуючого уряду. В таких умовах подальший розвиток інституційних передумов та факторів трансформації державної служби в контексті Європейської інтеграції має значний інтерес.

Разом з тим, загальноновизнаним в Європейському Союзі стає поняття європейського врядування (*European governance*) – багаторівневе управління в багатовекторній системі, що складається з європейських інституцій і національних органів влади, охоплює місцеве самоврядування і громадянське суспільство, залучає до процесів прийняття рішень міжнародних експертів та лобістів. Вводиться в обіг термін “європеїзація”, який по відношенню до державного управління означає запозичення досвіду та запровадження кращої управлінської практики органів ЄС або інших держав-членів у національних системах державного управління, адаптацію або пристосування національних процедур, норм, стандартів до норм і правил ЄС [5, с. 7].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Узагальнення підходів до поняття державна служба серед української наукової спільноти за її функціональними вимірами дає змогу стверджувати, що на сьогодні більшість авторів відчуває необхідність трансформації поняття «державна служба», так як державне управління не може ефективно працювати, якщо такі базові категорії будуть мати застарілий зміст. В той же час узагальнення аналітичних та практичних досліджень з даної проблематики виявив значну фрагментарність у розумінні поняття «державна служба», а тому для обґрунтування власного авторського на нашу думку доцільним є узагальнення даної дефініції серед країн Європейського Союзу.

Таким чином, на сьогодні Європейським Союзом напрацьовано великий досвід реформування та вдосконалення державного управління та державної служби, хоча сфера державного управління не підпадає під регулювання *acquis communautaire*. Надбання у сфері організації державного управління та державної служби переважно має вигляд “м’яких” стандартів – Білих книг та комунікацій Європейської Комісії, рекомендацій конференцій міністрів, відповідальних за питання державного управління та/чи голів департаментів державних служб; воно узагальнено у формі принципів та вимог до організації державного управління в численних публікаціях і дослідженнях, що з’являлися напередодні розширення. Як перспективи подальших розвідок у даному напрямі, окремо увагу слід приділити дослідженню європейських принципів державного управління та принципів європейського адміністративного права; особливостям реалізації підходів європейського адміністративного простору.

Список літератури.

1. Греков І. П. Місце, роль та поняття державної служби / І. П. Греков // Право і Безпека. – 2002. – № 4. – С. 12–15.
2. Закон України «Про державну службу» (Відомості Верховної Ради (ВВР). – 2016. – № 4. – ст. 43) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19>
3. Іншин М. І. Поняття і зміст державної служби / М. І. Іншин // Право і Безпека. – 2003. – Т. 2. – № 3. – С. 23–27.
4. Петришин О. В. Правовий режим державної служби: питання загальної теорії : автореф. дис. ... д-ра юр. наук : 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних та правових вчень” / О. В. Петришин. – Харків, 1998. – 35 с.
5. Руденко О. М. Державне управління та державна служба в країнах ЄС в контексті європейської інтеграції України : навч.-метод. матеріали / О. М. Руденко ; упоряд. І. В. Поліщук. – К. : НАДУ, 2013. – 68 с.
6. Скакун О. Ф. Теорія держави і права / О. Ф. Скакун. – Харків : Консум, 2001. – С. 656.
7. Про Стратегію державної кадрової політики на 2012-2020 роки : Указ Президента України від 1 лютого 2012 року № 45/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012>
8. Деякі питання реформування державного управління України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80>
9. Christensen T., Laegreid P. New public management: Design, resistance, or transformation? A study of how modern reforms are received in a civil service system // *Public Productivity & Management Review*. – 1999. – С. 169-193.
10. Civil Service Order in Council [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/38/pdfs/ukpga_19980038_en.pdf
11. Kuhlmann S., Röber M. Civil service in Germany: Between cutback management and modernization // *State and Local Government Reforms in France and Germany*. – VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2006. – С. 89-109.
12. Oliver D. Constitutional reform in the United Kingdom. – Oxford University Press, 200 p.
13. Stranges S. et al. Correlates of short and long sleep duration: a cross-cultural comparison between the United Kingdom and the United States the Whitehall II study and the Western New York health study // *American journal of epidemiology*. – 2008. – Т. 168. – № 12. – С. 1353-1364.
14. Swiss Civil Code 210 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19070042/201701010000/210.pdf>
15. Swiss confederation. Public administration. Country profile [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan023324.pdf>
16. The public service in Germany [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/EN/Broschueren/The_public_service_in_Germany_December_Id_24273_en.pdf?__blob=publicationFile
17. Vandenabeele WScheepers S., Hondeghe A. Public service motivation in an international comparative perspective: The UK and Germany // *Public policy and administration*. – 2006. – Т. 21. – № 1. – С. 13-31.

References.

1. Hrekov, I.P. (2002), “Place, role and concept of public service”, *Pravo i Bezpeka*, vol. 4, pp. 12–15.
2. The Verkhovna Rada of Ukraine (2016), Law of Ukraine “On Public Service”, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (Accessed 03 April 2017).
3. Inshyn, M.I. (2003), “The concept and content of public service”, *Pravo i Bezpeka*, vol. 2, no. 3, pp. 23–27.
4. Petryshyn, O.V. (1999), “The legal regime of the public service: the questions of general theory”, D.Sc. Thesis, Theory and History of the State and Law; History of the Political and Legal Studies, National Law Academy of Ukraine named after Varoslav the Mudry, Kharkiv, Ukraine.
5. Rudenko, O.M. and Polischuk, I.V. (compiler) (2013), *Derzhavne upravlinnia ta derzhavna sluzhba v krainakh YeS v konteksti ievropejs'koi intehratsii Ukrainy: navchal'no-metodychni materialy* [Public administration and public service in the EU in the context of Ukraine's European integration: training materials], National Academy for Public Administration under the President of Ukraine, Kyiv, Ukraine.
6. Skakun, O.F. (2001), *Teoriia derzhavy i prava* [Theory of State and Law], Konsum, Kharkiv, Ukraine.
7. The President of Ukraine (2012), Decree “On the Strategy of Personnel Policy in the years 2012–2020” of 01 February 2012 no. 45/2012, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/45/2012> (Accessed 03 April 2017).
8. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2016), Decree “Some Issues of Public Administration Reform in Ukraine” of 24 June 2016 no. 474-r, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-2016-%D1%80> (Accessed 23 March 2017).
9. Christensen, T. and Laegreid, P. (1999), “New public management: Design, resistance, or transformation? A study of how modern reforms are received in a civil service system”, *Public Productivity & Management Review*, pp. 169–193.
10. Civil Service Order in Council, available at: http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1998/38/pdfs/ukpga_19980038_en.pdf (Accessed 27 March 2017).

11. Kuhlmann, S. and Röber, M. (2006), "Civil service in Germany: Between cutback management and modernization", *State and Local Government Reforms in France and Germany*, VS Verlag für Sozialwissenschaften, pp. 89–109.
12. Oliver, D., *Constitutional reform in the United Kingdom*, Oxford University Press, UK.
13. Stranges, S. et al. (2008), "Correlates of short and long sleep duration: a cross-cultural comparison between the United Kingdom and the United States the Whitehall II study and the Western New York health study", *American journal of epidemiology*, vol. 168, no. 12, pp. 1353–1364.
14. Swiss Civil Code 210, available at: <https://www.admin.ch/opc/en/classified-compilation/19070042/201701010000/210.pdf> (Accessed 29 March 2017).
15. "Swiss confederation. Public administration. Country profile", available at: <http://unpan1.un.org/intrdoc/groups/public/documents/un/unpan023324.pdf> (Accessed 29 March 2017).
16. "The public service in Germany", available at: http://www.bmi.bund.de/SharedDocs/Downloads/EN/Broschueren/The_public_service_in_Germany_December_Id_24273_en.pdf?__blob=publicationFile (Accessed 29 March 2017).
17. Vandenabeele, W., Scheepers, S. and Hondeghem, A. (2006), "Public service motivation in an international comparative perspective: The UK and Germany", *Public policy and administration*, vol. 21, no. 1, pp. 13–31.

Стаття надійшла до редакції 20.04.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Вропу